

Viðmerking:

Bjarni Djurholm svarar Karsten Hansen og Høgna Hoydal

Villeiðing ella veg-leiðing um fíggjarmál?

Heldur dúva upp á tann eina fuglin vit hava í hondini enn allar hinar tíggu, sum tjóðveldið hevur á takinum.

Í jólavíkuni varð lögtingsfíggjarlógin fyri 2000 endaliga samtykt.

Fíggjarlógarruppskott landsstýrisins, sum varð lagt fyri tingið ultimo september, visti ein rakstrarútreiðsluvøkstur uppá 124 mio, umframt ein lóguvøkstur uppá 30 mio, ella samanlagt 154 mio samanborið við 1999. Hesi töl vísu seg seinni tíverri at vera undirmett.

Undir fíggjarnevndarviðgerðini gjordist eisini skjótt greitt, at sera trupult varð at skerja í rakstrarútreiðslunum landskassans. Orsøkin eru óbroyttu lógar- og kunngerðarkarmarnir. Valdi fíggjarnevndin at skerja í lógarbundnum útreiðslunum, so skumpaði nevndin bein útreiðslum á eykajáttanarlógir í komandi ári. So stótt hevði nevndin bert sminkað fíggjarlógarruppskotið, og var tað tí sjálvsagt ikki gjørt.

Annar møguleiki var at skerja ella skera burtur almennar funktiónir. Spurningurin er, um skurðurin átti at verið innan heilsu-, almanna-, skúla-, ella á øðrum øki. Við atlati at ymisku politisku áhugamálunum er tað ein sannroynd, at sera trupult er at fáa meiriluta fyri at skera burtur almennar funktiónir. Slík inntriv má samgongan vera samd um, og eigur initiativ við samsvandi at koma úr landsstýrinum. Høðani er tó einki komið enn.

Ásannan

Hesi víðurskifti ásannaði meirilutin í fíggjarnevndini, og sigur meirilutin m. a. soleiðis á síðu 25 í álitinum

til lögtingsfíggjarlógina:

"Vantandi lógarbroytingar og tillagingar higartil gera, at sera trupult er at skerja almennu nýtsluna

Við áliti at vantandi tillagingum áðanar meirilutin í, at meiríttislan í uppskottinum neyvan verður øðr vísi, skulu almennar funktiónir ikki skerast burtur.

Bodað er annak frá, at landsstýrið hevur í hyggju at fremja rationaliseringar, sum byggja á yvirli, sum landsstýrismenninir evna til. Higartil er ógreitt, hvussu ætlaðu rationaliseringarnar verða framdar, og er tað tí trupult at fremja rakstrarparingar í fíggjarlógarruppskottinum, sum samsvara við neyðugu politikkini á teimum ymisku fíggjarlógargreinum."

Tað skal vera skoytt uppi, at eingin samgongulimur var kunnugur við útgreinigarnar í fíggjarlógarruppskoti landsstýrisins, áðrenn tað varð borið í lögtingið.

Undirmettar**og skeivar útreiðslur**

Undir fíggjarlógarviðgerðini hevði meirilutin sum aðalmál at halda seg til ásettum útreiðslur landskassans. Úrslitið varð eisini, at meirilutin skoyt upp eina lækking í uppskoti landsstýrisins við knappari mio.

Undir viðgerðini kom tó undan kavi, at ávisar útreiðslur á fíggjarlógarruppskottinum vóru undirmettar, aðrar vóru skeivar og uppáftur aðrar óvantaðar komu undan kavi, meðan fíggjarnevndin viðgjörði fíggjarlógarruppskotið. Hesar útreiðslur vóru tilsaman góðar 25 mio kr.

Tá vantandi lógartillagingar gjördu tað ógjörlikt at finna tilsvarandi sparingar á fíggjarlógarruppskottinum, samdust landsstýrið og meirilutin í fíggjarnevndini um at seta hesa útreiðsluhækking á fíggjarlógarruppskotið fyri 2000. Undir 3. viðgerð av uppskottinum í lögtinginum vóru harafturat samtyktar uml. 6 mio í rakstrarhækkingum, so samanlagt hækkaði fíggjarlógarruppskotið við uml. 31 mio, tá tað varð endaliga samtykt.

Herfyri samdist landsstýrið um at strika játtanina til endurnýggjan av fiskiskipaflothanum. Tær 40 mio kr, sum vóru ætlaðar til endamálið, vóru tí strikaðar undir fíggjarnevndarviðgerðini. So stótt lækkaði fíggjarlógarruppskotið samsvandi.

Men tá sama upphæddin í fíggjarlógina fyri 1999 heldur ikki er brúkt, so verður **meiríttislan** fyri 2000, samanborið við samtyktu fíggjarlógina fyri 1999, umleið **185 mio kr**. Henda upphæddin er áðrenn eykajáttanir í komandi ári.

Meiríttislan

Saman við fíggjarlógarruppskottinum, legði fíggjarmálastýrið fyri lögtingið frágreiðing um búskapargreiddina.

Sambært rakstrar- og lógútreiðsluyvirritinum á síðu 17, hækka útreiðslur landskassans við uml. 360 mio kr frá roknskapartalinum fyri 1998 (tvs. frá 1. januar 1999) til væntaðu útreiðslum fyri 2000. Henda upphædd er útgreinað **áðrenn** møguligar eykajáttanir í

2000 og uttan reguleringar orsakað av semjuni í landsstýrinum um ilógustúðilin. Heldur ikki eru tær 31 mio kr, sum fíggjarlógarruppskotið hækkaði við í lögtinginum, taldar við.

Tað er tí trupult at gita um neyvu hækkanina, men alt bendir á, at fíggjarmálastýrið neyvan hevur yvirmett útreiðsluøkkingina, tíverri.

Tað hevur annars verið víst á, at hækkingin serliga stavar frá nýggju Sandoyarferjuni og vaktarskipinum. Hetta er bert partvíst rætt, tí stórt sæð allar aðrar fløgur eru skornar burtur fyri at geva pláss fyri hesum nýbygningum. So stótt hevði samlaða ilógupphæddin, og harvið útreiðslur landskassans, neyvan verið minni, vóru hesi skip ikki bygd.

Rationalisering

Í samgonguskjalinum er semja um, at almenni bygnaðurin skal endurskoðast og rationaliserast. Hesin setningur er sjálvsagdur samanborin við ætlanir samgongunnar á ríkisráttarlaga økinum.

Í Hvítubók verður roknað við, at neyðugt verður at spara millum 1,50 og 3,00 kr á fíggjarlógini fyri hvørja krónu, sum ríkisveitingin í næstum væntandi fer at minka. Hugsu vit okkum, at komandi avtalan við donsku stjórna verður yvir eitt 10-ára skeið, fer ríkisveitingin at minka við uml. 100 mio kr árliga. Fær landskassin ikki samstundis meirinntøk, sum stava frá búskaparvøkstri, verður neyðugt við sparingum at fígga niðurskurðin. Sambært dómnum omanfyri verður tí neyðugt at spara millum 150 og 300 mio kr árliga á komandi fíggjarlógum (kap. 6 í Búskaparbindingum). Tí er avgerandi neyðugt, at landsstýrið fyrireikar tillagingar í samsvar við samgongugrundarlagið, men sum kunnugt er einki komið í ljósmála høðani - higartil.

Umfamt ekspansiva fíggjar- og búskaparpolitikkini farnu ári, hevur samfelagið eisini notið sera gott av góða fiskiskapinum, høgu marknaðarprisunum og metlágum rentuni.

Útliti eru tó ikki so bjørt fyri árið komandi. Tað kann tí væntast, at yvirskot landskassans verður samsvandi minni.

Leggur landsstýrið tí ikki á annan bóg í tillagingini av føroyska samfelagnum til komandi nýggja ríkisráttarlaga veruleikan, verður tað sera trupult at fáa samsvar millum ætlan og veruleika. Tað er bókspurin hjá undirritaða.

Eingin nýskapan

Endurreisnin av føroyska samfelagnum byrjaði við ógvislugu inntrivunum fyrst í nítiárunum. Ikki fyrr enn áttán valið í 1994 var gjörlikt at fara undir ekspansiv-ann fíggjar- og búskaparpolitikk, sum bar samfelagið

Bjarni Djurholm, tingmaður Fólkaplósins og formaður í Fíggjarnevnd Løgtingsins

framá. Serliga frá 1996 til 1998 var fóður politikkur, sum stimbraði virkishugin og legði lunnar undir tað avlopið, sum farnu ári hevur verið á fíggjarlógunum. Síðan seinasta lögtingsvali er tíverri eingin nýskapan hend á fíggjar- og búskaparpolitiska økinum, sum ger tað møguligt fram-yvir at halda fast við positivu gongdina seinastu fimm ári.

Umfamt ekspansiva fíggjar- og búskaparpolitikkini farnu ári, hevur samfelagið eisini notið sera gott av góða fiskiskapinum, høgu marknaðarprisunum og metlágum rentuni.

Útliti eru tó ikki so bjørt fyri árið komandi. Tað kann tí væntast, at yvirskot landskassans verður samsvandi minni.

Leggur landsstýrið tí ikki á annan bóg í tillagingini av føroyska samfelagnum til komandi nýggja ríkisráttarlaga veruleikan, verður tað sera trupult at fáa samsvar millum ætlan og veruleika. Tað er bókspurin hjá undirritaða.

Umfamt ekspansiva fíggjar- og búskaparpolitikkini farnu ári, hevur samfelagið eisini notið sera gott av góða fiskiskapinum, høgu marknaðarprisunum og metlágum rentuni.

Líkt og ólíkt
Dagliga verður biðið um

viðmerkingar av øllum handa slagi til málini, ið verða umrødd í lögtinginum. Soleiðis var eisini í samband við avgreiðsluni av fíggjarlógini. Tá undirritaði hvørki skrivur, redigerar ella brytir um viðtalanum, sum eru úrslit av samrøðunum við fjølmiðlarnar, so er greitt, at ikki alt verður vektat í teirri raðfylgju, sum ein kundi hugsa sær. Hetta eru treytirnar ein politikari má liva við, tað er flestu kunnugt.

Sum úrslit av viðtalanum farnu dagarnar, verður undirritaði í týsdagsbløðunum av tveimum - tjóðveldislandsstýrismönnum - skírdur bæði líkt og ólíkt. Farið verður eftir manninum heldur enn eftir bólinum.

Niðurstøðurnar hjá landsstýrismönnum kunnu lesararnir sjálfir meta um, men tað skal tó vera púra greitt, at undirritaði eins og fólkaplósurnir dúva meira upp á tann eina fuglin vit hava í hondini enn allar hinar tíggu, sum tjóðveldið hevur á takinum.

Vinaliga
Bjarni Djurholm

REPRO
GRAFISKAR LOYSNIR

Tel +298 31 95 40
Fax +298 31 75 41
Alt innan prentlutir

Mail: jakzac@post.olivant.fo